

РЕШЕНИЕ

№ 138

гр. София, 01.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на десети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Теодора Кръстева

Членове: Зорница Хайдукова
Светлин Михайлов

при участието на секретаря Радиана Д. Андреева
като разгледа докладваното от Зорница Хайдукова Въззивно търговско дело
№ 20221001000708 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 ГПК - чл. 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ответника В. С. Ж. срещу решение № 261399 от 26.04.2022г. по гр.д. № 3138/2021г. на Софийски градски съд, ГО, I - 11 с-в, с което е уважен предявения по делото иск по чл. 422 ГПК, вр. чл. 535 ТЗ за установяване вземането на ищеца Ц. Д. Д. по запис на заповед, издаден на 15.05.2018г., с падеж 08.06.2018г., за сумата 40 000 лв., ведно със законните лихви върху главницата считано от 10.07.2020г. до окончателното ☐ изплащане, за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК по гр.д. 30012/2020г. по описа на СРС, 47 с-в. Жалбоподателят поддържа решението да е неправилно предвид допуснати от първоинстанционния съд нарушения на процесуалния закон, материалния закон и с оглед неговата необоснованост. Излага съдът да не е обсъдил поддържаните с писмения отговор възражения на ответника, което е довело до постановяване на необоснован съдебен акт. Поддържа с исковата молба ищецът да е въвел факти, различни от заявените в заповедното производство като е посочил източник на вземането му да е договор за заем, което разминаване сочи да е самостоятелно основание за

отхвърляне на иска му като неоснователен. Излага договора за заем да е реален такъв и предвид липсата на доказано предаване на сумата по договора соченото от ищеца правоотношение да не съществува. Поддържа предаването на сумата да не се установява и от представения с исковата молба като писмено доказателство договор за заем, доколкото в последния е отразено, че сумата ще бъде предадена, което оспорва да се е осъществило. Оспорва и твърденията по исковата молба страните да са изразявали воля за новация на дълга по договори за заем. Излага никога да не е имал отношения с ищеца, а да е имал такива с неговия чичо, на когото е изплащал суми на вноски по причина на неосъществен съвместен бизнес. Сочи привидността на договора за заем да следва и от факта, че е сключен в нарушение на законовата забрана за плащане в брой на суми над 5 000 лв. Поддържа макар записът на заповед да има относителна самостоятелност, то при обвързаност с конкретна каузална сделка, чието изпълнение е предназначен да обезпечи, на изследване в хода на делото да подлежи и тази връзка съгласно становищата на страните и указанията, дадени в т. 17 на ТР № 4 от 18.04.2014г. по т.д. 4/2013г. на ОСГТК на ВКС. Сочи първоинстанционният съд да не е обсъдил тези релевантни за спора факти, включително, че не е възникнало първоначалното задължение, нито е осъществен сложния състав на новацията, които факти подлежат на пълно и главно доказване. Поддържа в нарушение на процесуалния закон съдът да е приел, че в тежест на ищеца не съществува задължение за доказване на връзката и наличието на каузално отношение за възникване на вземането, и не е дал указания към него в тази насока. Излага недоказаността на заявените с исковата молба факти да е основание за отхвърляне на иска. По тези доводи моли обжалваното решение да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което искът да бъде отхвърлен като неоснователен. Претендира присъждане на разноски по делото.

Въззиваемата страна, Ц. Д. Д., оспорва въззивната жалба на ответника като неоснователна. Поддържа обжалваното решение да е правилно и обосновано по подробно изложените към него мотиви. Излага в съответствие със закона и разясненията, дадени с т. 17 на ТР 4/2013г. на ОСГТК, първоинстанционният съд да е приел, независимо че ищецът е посочил с исковата молба обезпечителната функция на записа на заповед спрямо каузално правоотношение по договор за заем, ищецът да дължи доказване на вземането си, основано на менителничния ефект. Сочи оспорванията на

ответника да са общи по смисъла на последния тълкувателен акт и да нямат за последица възникване в тежест на ищеца на задължение да доказва връзката и наличието на каузално правоотношение. Излага записът на заповед да е ценна книга, материализираща право на вземане, предвид на което и при липса на възражения от ответника за погасяване на това вземане, независимо от доказването на каузалното правоотношение, менителничният ефект да се явява годен източник на вземане. Цитира съдебна практика по постановени по реда на чл. 290 ГПК решения в подкрепа на доводите си. Моли да бъде потвърдено обжалваното решение. Претендира присъждане на разноски по делото.

Предвид нормата на чл. 269 ГПК въззивната инстанция дължи проверка за валидността на решението, за неговата допустимост, в обжалваната част, а за правилността му единствено на въведените в жалбата основания и при съблюдаване на правилното приложение на относимите императивни материалноправни норми.

При изпълнение правомощията си по чл. 269 ГПК настоящият въззивен състав намира обжалваното решение за валидно и допустимо.

Решението е правилно по следните мотиви:

При съблюдаване на задължителната съдебна практика по т. 17 от Тълкувателно решение 4/2013г. по тълкувателно дело 4/2013г. на ОСГТК на ВКС предметът на делото по иск, предявен по реда на чл. 422 ГПК, се определя от правното твърдение на ищеца по исковата молба за съществуване на подлежащо на изпълнение вземане, за което е издадена заповедта за изпълнение, като в хипотезата на издадена заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417, т. 10 ГПК/предишна т. 9/ – това е вземането по абстрактната сделка запис на заповед. Въведените възражения от ответника в срока за писмен отговор/за липса на каузално отношение – не е сключен договор за заем/, както и изложените с исковата молба от ищеца твърдения за наличие на съпътстващи абстрактната сделка каузални отношения по два договора за заем и последвала новация на дълга, не променят предмета на делото по предявения иск по чл. 422 ГПК, вр. чл. 535 ТЗ. Задълженията и правомощията на съда при въведено от ответника или признато от ищеца съпътстващо записите на заповед каузално отношение е да обсъди в мотивите на решението си наличието на последното отношение, единствено като

релативно възражение на ответника, доколкото последното би могло да има за последица погасяване вземането по процесния запис на заповед, в който смисъл са и указанията по Тълкувателно решение 4/2013г. по тълкувателно дело 4/2013г. на ОСГТК.

Съобразно изричните указания за приложението на закона с последния тълкувателен акт: „При въведено твърдение на ищеца с исковата молба по чл. 422 ГПК, че вземането му по издадената заповед за изпълнение произтича от конкретно каузално правоотношение, изпълнението по което е било обезпечено с издадения запис на заповед, не се променя предметът на делото. Ищецът - кредитор сочи обезпечителната функция на записа на заповед спрямо каузалното правоотношение, като доказва вземането си, основано на менителничния ефект.“

В този смисъл и в хипотеза като процесната, в която ищецът с исковата молба разкрива отношения между страните по два договора за заем, разсрочване на изпълнението им и последващо издаване на записа на заповед като обезпечение на задължението на ответника по договорите за заем, предметът на делото е вземането му по записа на заповед и задължението му е за доказване на това негово вземане.

Евентуални релативни възражения на ответника биха били такива за погасяване на задължението по записа на заповед и каузалното правоотношение при липса на спор относно последното. При спор всяка страна следва да докаже връзката между записа на заповед и конкретно твърдяно от нея каузално правоотношение, но отново само във връзка с евентуални релативни възражения на ответника за погасяване на дълга.

Съобразно изричните указания по тълкувателния акт при направено общо оспорване на вземането от ответника, включително, че липсват каузални отношения между страните, каквато е позицията на ответника по депозирания писмен отговор, ищецът не е длъжен да сочи основание на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузално правоотношение между него като поемател и длъжника-издател, по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед. И в хипотеза като процесната, когато ищецът е въвел с исковата молба твърдения за каузални отношения, по повод на които и като обезпечение е издаден процесния запис на заповед, последният не може да

търпи негативни последици от недоказване на каузалните отношения при липса на твърдение от ответника за други такива между страните, доколкото по вече изложените доводи на съда предметът на делото не е вземане на ищеца по каузалните отношения, а по издадения запис на заповед. Предвид горното и макар по правилата на чл. 154 ГПК всеки да е длъжен да доказва твърденията от него факти, недоказването на изложените в исковата молба обстоятелства по съпътстващи записа на заповед каузални отношения, доколкото стоят извън предмета на делото – не са относими нито към заявеното от ищеца вземане, нито към конкретни възражения на ответника за погасяване на дълга му по записа на заповед, се явява неотнормено към изхода на спора.

В този смисъл при сходни твърдения и възражения на страните е и постановената по реда на чл. 290 ГПК съдебна практика по решение № 50138/13.01.2023г. по т.д. 537/2022г. по описа на ВКС, ТК, II ТО, решение № 60212/22.10.2021г. по гр.д. 1892/2020г. по описа на ВКС, ГК, IV ГО и др.

По горните доводи на съда досежно предмета на делото – установяване на вземането по редовен от външна страна менителничен ефект, съдът съобразява записът на заповед да е ценна книга, материализираща права, и доказателство за вземането.

По делото е представен процесния запис на заповед от 15.05.2018г.

Видно от същия документ В. С. Ж. като издател се е задължил безусловно да заплати на поемателя Ц. Д. Д. на падежа 08.06.2018г. сумата 40 000 лв.

Записът на заповед съдържа изискуемите в чл. 535 ТЗ реквизити, включително по т. 1 – наименованието „запис на заповед” в началото и в текста на документа на езика, на който е написан.

Съобразно разясненията по т. 2 от ТР 1 от 28.02.2005г. по т.д. 1/2004г. на ОСТК на ВКС, за да са спазени изискванията на чл. 535 ТЗ за безусловно обещание за плащане по абстрактната сделка е достатъчно в съдържанието на записа на заповед да не е поставено условие за пораждаване действието на поетото задължение за плащане. Видно от процесния запис на заповед липсва въведено условие в този смисъл, включително задължението за плащане не е поставено в зависимост от изпълнението на каузално отношение.

В записа на заповед е посочено да се издава към договор за паричен

заем от 15.02.2014г., но липсва вписано условие сумата по същия да е дължима само, ако се осъществят конкретни обстоятелства във връзка с договора за заем, предвид на което и сделката следва да бъде приета за абстрактна.

Предвид разясненията, дадени с т. 4д от ТР 4/2013г. по описа на ОСГТК на ВКС, направена добавка в запис на заповед относно наличието на каузално правоотношение е пречка за издаване на заповед за незабавно изпълнение само в случай, че тази добавка отрича безусловния характер на поетото задължение. Само по себе си посочването, че менителничният ефект е издаден за обезпечаване на вземане, произтичащо от определено каузално правоотношение, не е в състояние да опорочи абстрактната сделка, ако не се отразява на безусловния характер на обещанието за плащане, т.е. обещание, произтичащо единствено от менителничния ефект. Изрично с тълкувателния акт е прието такова общо отбелязване, както е в процесния случай, да не накърнява реквизитите по чл. 455, т. 2 и чл. 535, т. 2 ТЗ.

По тези доводи на съда по делото се установява предявеното вземане на ищеца по редовен запис на заповед от 15.05.2018г. срещу ответника за сумата 40 000 лв. и предявеният иск по чл. 422 ГПК, вр. чл. 535 ТЗ е основателен.

Предвид съвпадение в изводите на двете инстанции обжалваното решение следва да бъде потвърдено като правилно на основание чл. 272 ГПК.

При този изход на делото право на разноски на основание чл. 78, ал. 1 ГПК има въззиваемата страна – ищец по делото. Доказва разноски по приложен списък по чл. 80 ГПК в размер на сумата 2 500 лв. – заплатено адвокатско възнаграждение.

Мотивиран от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 261399 от 26.04.2022г. по гр.д. № 3138/2021г. по описа на Софийски градски съд, ГО, I - 11 с-в.

ОСЪЖДА В. С. Ж., ЕГН *****, да заплати на Ц. Д. Д., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата 2 500 лв. – разноски по делото.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен

срок от връчването му на страните при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____